

NPS Eesti 2011. aasta kokkuvõte

24.01.2012

2010. aasta aprillis alustanud elektribörs Nordpool Spot on tegutsenud Eestis esimese täisaasta. 2011.aasta keskmine hind oli 43,37 EUR/MWh, mis on ligi 3 EUR/MWh võrra madalam 2010. aasta keskmisest hinnast (2010.a aprill-detsember). Üleüldine langustrend elektribörsil kõikides hinnapiirkondades mõjutab ka NPS Eesti hinnapiirkonna hinda, mistõttu 2011. aasta kõrgeimaks tunnihinnaks jäi vaid 90,96 EUR/MWh, samas kui 2010. aastal kujunes selleks 2000 EUR/MWh. Läänud aasta hinnalanguse peamiste põhjustena võib välja tuua aastalõpu soojad ilmad ning Põhjamaade hea hüdroressursi. Kuna NPS Eesti hinnapiirkonnas oli 2011.aastal naabersüsteemide ja kogu Põhjamaadega võrreldes soodsaim elektrienergia (Soome, süsteemi hind ja Leedu), siis ületasid Eesti hinnapiirkonnas müüdud kogused oluliselt Eesti hinnapiirkonnas ostetud koguseid.

NPS Eesti	2011	2010/2011*
Elektrituru tegelik avatus (=börsilt ostetud kogus/siseriiklik tarbimine)	33,2%	28,4%
Vabatarbijaid	201	204
Kauplejaid elektribörsil Eesti piirkonnas (sh Läti ja Leedu turuosalisel) Elspot	17	16
NPS Eesti hinnapiirkonnast ostetud elektrienergia kogus	4,6 TWh	3,6 TWh
NPS Eesti hinnapiirkonnas müüdud elektrienergia kogus	5,8 TWh	5,2 TWh
Sisetarbimiseks ostetud elektrienergia kogus	2,6 TWh	2,4 TWh
Ülekoormustulu EstLink 1 merekaabli omanikele	19,58 mEUR	30,9 mEUR

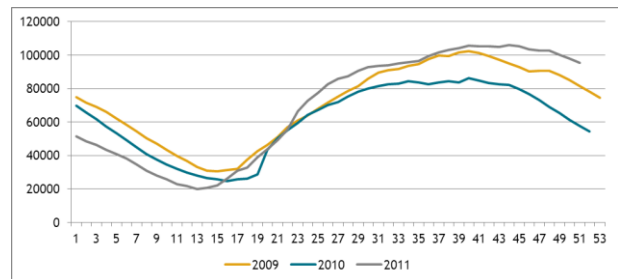
*2010/2011 12 kuud ehk aprill 2010-aprill 2011, kuna NPS alustas tegutsemist 2010. arpillis

NPS Eesti hind

2011 (EUR/MWh)	Keskmine hind	Max päeva hind	Min päeva hind	2010 keskmine hind*
NPS Süsteem	47,15	92,13	1,45	53,06
NPS Eesti	43,37	90,96	1,60	46,31
NPS Soome	49,44	150,05	0,36	56,64
Baltpool	45,26	7,10	0,08	46,42

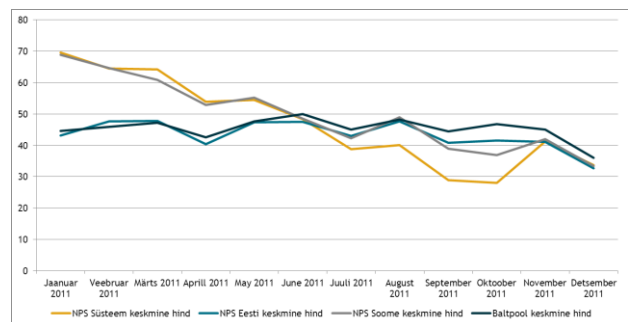
*NPS Eesti keskmine hind 2010.aastal aprillist-detsembrini

Üldjoontes on 2011. aasta näidanud elektribörsil langustrendi kogu Põhjamaades. 2010. aasta detsembris olid hinnad ekstreemselt kõrged tulenevalt väga külmadest ilmadest põhjustatud suurenenud tarbimisest ning lisaks Põhjamaade hüdroreservuaaride madalast täituvusest. 2011. aastal oli olukord tarbijatele aga soodsam.

Põhjamaade hüdroreservuaaride täituvus. (Allikas: www.nordpoolspot.com)

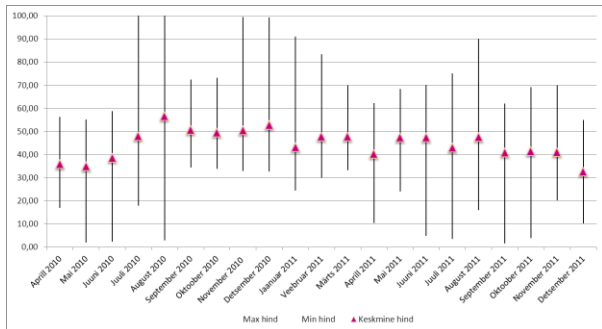
Kui üldjuhul on elektribörsil olnud Eesti hind madalam Põhjamaade hinnast, siis aasta teisel poolel olid mõned kuud, mil aga Soome ja kogu süsteemi keskmine hind oli madalam ja seda tänu hüdroenergiale (süsteemi hind peamiselt mõjutatud Norra hüdroenergiast). Vaatamata sellele oli Põhjamaade 2011. aasta soodsaim elektrienergia Eesti hinnapiirkonnast ostjatel. Eesti ja Põhjamaade elektrihindade ühtlustumist võib oodata aga alates 2014. aastast, mil valmib EstLink 2, mis lisab Eesti ja Põhjamaade vahele piisavalt ülekandevõimsust tagades sellega ka pikemaajaliselt varustuskindluse.

NPS Eesti, Soome, süsteemi ja Baltpooli hind 2011 (EUR/MWh)

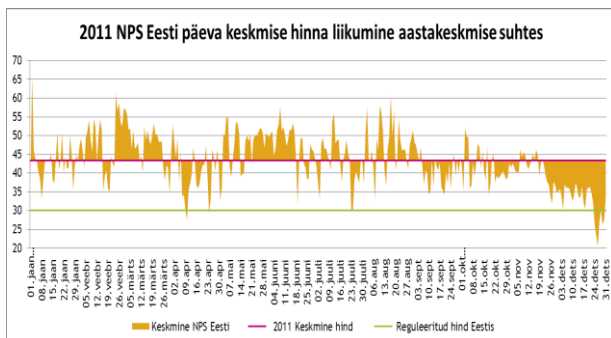
Hindade volatiilsus (ehk hindade kõikumine kuu jooksul) on alates börsi avamisest olnud suhteliselt suur (eriti juuli ja august 2010, mil maksimum hinnad olid vastavalt 300 ja 2000 EUR/MWh). Suurem volatiilsus NPS Eesti hinnapiirkonnas esineb peamiselt talve- ja suvekuudel. Talvekuude volatiilsust põhjustab suurem tarbimine ning tootmisvõimsuste puudujääk tiputundidel vastupidiselt öötundidele, mil hinnad on oluliselt madalamad. Suvekuudel on peamiseks hinnavolatiilsuse mõjutajaks Eesti-Läti ülekandevõimsuse puudujääk, mida põhjustab suurem defitsiit Lätis ja Leedus, kus koostootmisjaamad ei ole töös ning hüdroenergiat ei ole samas ulatuses kui seda

on kevadel suurvee ajal. Kuna Eesti hinnapiirkonnas kauplevad ka Läti ja Leedu turuosalised, siis mõjutab meie hinda oluliselt ka regionaalne turuolukord ning tarbimise ja tootmise tasakaal kogu Baltikumis.

NPS Eesti hinna volatiilsus alates börsi avamisest aprillis 2010 kuni detsembrini 2011

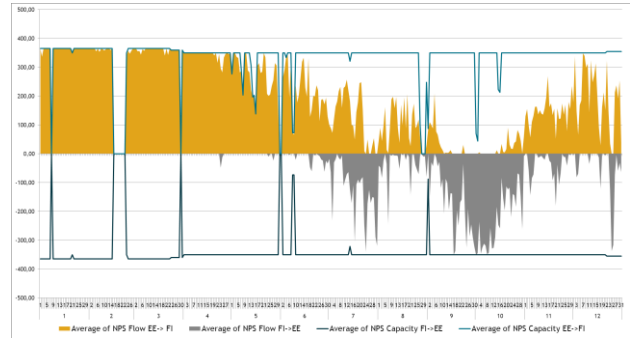
2011. aastal oli elektribörsi tunnihind 8% ajast madalam kui tavatarbijatele kehtiv reguleeritud hind. 36% nendest tundidest, mil hind oli madalam, olid detsembrikuus, mil kuu keskmine hind oli vaid 32,61 EUR/MWh. Aasta kõigi tunnihindade keskmiseks kujunes 43,37 EUR/MWh, millest 54% ajast oli tunnihind madalam ning 46% ajast kõrgem aasta keskmisest hinnast.

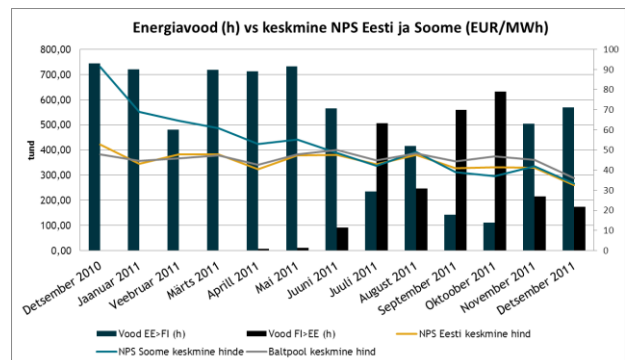
NPS Eesti tunnihinna liikumine aasta keskmise hinna suhtes

Võimsusvoog

Kui aasta alguses oli peaaegu igal tunnil võimsusvoog Eestist Soome ja seda maksimaalse ülekandevõimsuse ulatuses, siis alates juuni lõpust oli võimsusvoog nii Eestist Soome kui ka Soomest Eestisse. Septembris ja oktoobris, mil Põhjamaade hüdroressurss oli väga kõrge oli peamine suund aga ainult Soomest Eestis, mis aasta lõpus jällegi muutus vastupidiseks. Eesti-Soome vahelised ülekandevõimsusest kasutati päev-ette kaubanduses 2011. aastal kokku suunal Eestist-Soome 62% ja Soomest Eestisse 31%.

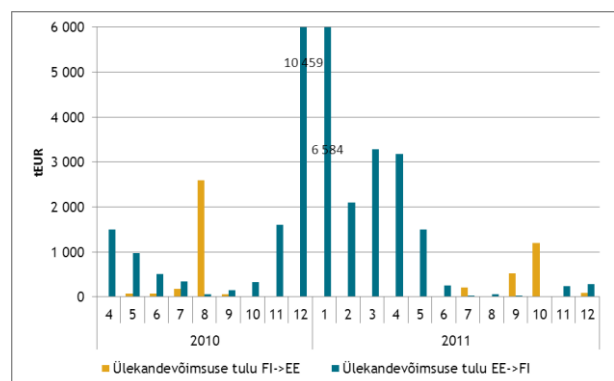

EstLink 1 merekaabli turule antud võimsuse kasutamine 2011

Energiaaod EstLink 1-l; NPS Eesti, Soome ja Baltpooli hind detsember 2010 detsember 2011

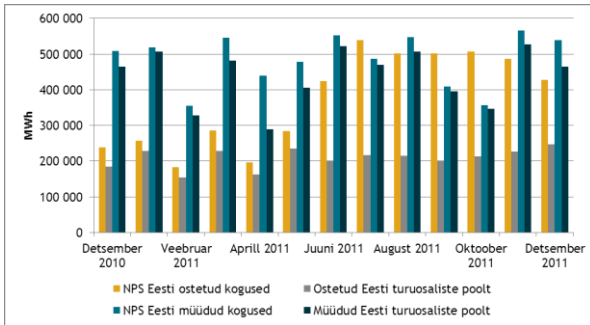
2011. aasta ülekandevõimsuse tulu, mis arvutatakse erinevate hinnapiirkondade erinevaid hindu ja ülekandevõimsusi arvestades, oli kokku 19,6 mEUR (Eestist Soome 17,5 mEUR ja Soomest Eestisse 2,1 mEUR). Peamiselt oli ülekoormus suunal Eestist Soome ehk nõudlus Eesti hinnapiirkonnas kauplevate turuosaliste toodangu järgi oli suurem kui ülekandevõimsus kahe piirkonna (Eesti ja Soome) vahel seda võimaldas.

Ülekandevõimsuse tulu EstLink 1 merekaabli omanikele börsi avamisest aprillis 2010 kuni detsembrini 2011

Müüdnud ja ostetud kogused

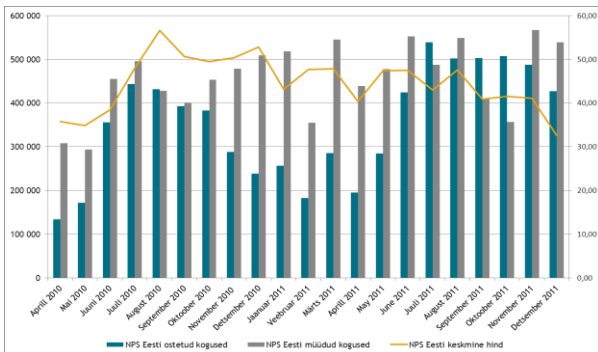
NPS Eesti hinnapiirkonnast ostetud kogused olid 2011. aastal kokku 4,59 TWh (2010 9 kuud: 2,84 TWh), millest Eesti turuosalisel ostsid 55%, Läti turuosalisel 40% ning Leedu turuosalisel 6%.

NPS Eesti hinnapiirkonnas ostetud/müüdnud kogused ning Eesti turuosaliste osakaal detsember 2010 kuni detsember 2011

Ostetud kogused Eesti turuosaliste poolt moodustasid Eesti siseriiklikust tarbimisest 2011. aastal keskmiselt 33,2%. Kogu Eesti siseriiklik tarbimine SCADA andmetel oli 2011. aastal 7,9 TWh (2010: 8,2 TWh).

2011. aastal müüdi NPS Eesti hinnapiirkonnas kokku 5,8 TWh, millest Eesti turuosalisel müüsid 90%, Läti turuosalisel 5% ja Leedu turuosalisel samuti 5%.

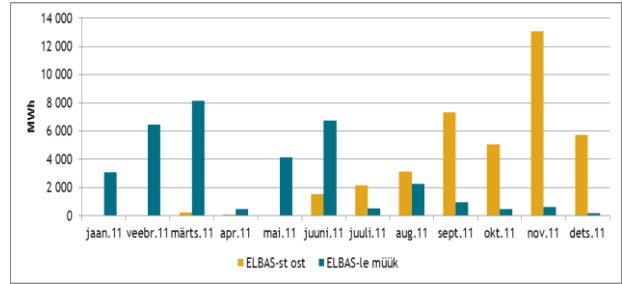

NPS Eesti hinnapiirkonnas ostetud ja müüdnud kogused (MWh), hind (EUR/MWh)

Läbi EstLink 1 merekaabli eksporditi Soome 1,7 TWh elektrienergiat ning imporditi 0,46 TWh. Eesti oli 2011. aastal peamiselt ekspordiv elektrisüsteem.

Elbas - päevasisene kauplemine

Elbas turult ostetud kogused olid 2011. aastal kokku 38,4 GWh (1,5% kogu Elspot ja Elbas NPS Eesti hinnapiirkonnas ostetud kogustest) ning müüdnud kogused 34,0 GWh (0,6% kogu Elspot ja Elbas NPS Eesti hinnapiirkonnas müüdnud kogustest). Suuremad tehingud Elbas päevasisesel kauplemisel toimusid seoses EstLink 1 väljalülitumisega, mil katkestuse lõppemisel sooviti kaubelda börsil, kuid päev-ette pakkumiste tähtaeg oli möödas. Teiseks ajendiks oli turuosaliste bilansside tasakaalustamine bilansienergia kasutamise asemel.

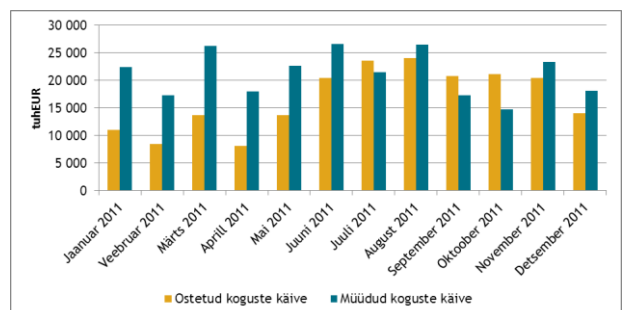
Elbas turul - päevasiseselt kaubeldud kogused 2011

NPS Eesti hinnapiirkonna käive

Ostetud koguste käive oli 2011. aastal kokku 200 mEURi (2010 9 kuud: 138 mEURi). Müüdnud koguste käive oli kokku 255 mEUR (2010 9 kuud: 180 mEUR).

Suurim müüdnud koguste käive oli juunis, mil müüdnud kogused olid väga suured ning Eesti hind madalaim naabersüsteemidega võrreldes. Juunikuuks oli suurvee tase Lätis langenud, Baltikumis süvenes defitsiit ning Põhjamaade hüdroenergia tase alles alustas suuremat tõusu.

Suveperioodil esinenud suur ostetud ja müüdnud koguste käive on tingitud suurest nõudlusest Läti ja Leedu turuosaliste poolt, mida piirab aga ülekandevõimsuse puudujääk Eesti-Läti piiril, kuna suvel teostatakse elektriliinidel remont- ja hooldustöid, mis vähendavad ülekandevõimsusi Eesti ja Läti vahel.

NPS Eesti hinnapiirkonna ostetud müüdnud koguste käive detsember 2010 kuni detsember 2011

Allikad

Nord Pool Spot, Baltpool, Elering, Augstsprieguma tīkls, Litgrid, Fingrid, Intercontinental Exchange, Nasdaq OMX, EPEX SPOT.

* Käesolevat raportit ja selle lisasid ei saa käsitleda juriidilise, finantsalase või muu nõuandena ega ettepanekuna osta või müüa elektrienergiat või finantsinstrumente. Elering ei vastuta kulude või kahjude eest, mis raportis ja selle lisades toodud informatsiooni kasutamise ajal seoses võivad tekkida.